

توسعه تفکر راهبردی

تألیف:

دکتر محمد بهرانی — دکتر محمد شوقی

دانشگاه جامع امام حسین (ع)

مؤسسه چاپ و انتشارات

مؤسسه چاپ و انتشارات
دانشگاه جامع امام حسین(ع)

۶۲۲

سری راهبردی - ۴۷

سرشناسه	بازرگانی، محمد، ۱۳۳۶-
عنوان و پدیدآور	توسعه تفکر راهبردی / تألیف: محمد بازرگانی و محمد شوقی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه جامع امام حسین(ع) - مؤسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	شازده، ۲۶۱ ص.
فروست	دانشگاه جامع امام حسین(ع)، مؤسسه چاپ و انتشارات، ۶۲۲، سری راهبردی - ۴۷
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۴۵۲-۶۳۶-۷
وضع فهرست نویسی	فیبا
نوع	برنامه ریزی راهبردی (Strategic planning)
شناسه افزوده	شوقی، محمد، ۱۳۵۵
شناسه از داده	دانشگاه جامع امام حسین(ع) - مؤسسه چاپ و انتشارات
رده بندی کنگره	۱۳۹۷ ت ۹۰/۳۸/۳ HD
رده بندی دیویی	۶۰۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۳۰۸۳

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، ناخبردی، ترجمه و اقتباس برای دانشگاه جامع امام حسین(ع) محفوظ است.

- عنوان: توسعه تفکر راهبردی
- نویسندگان: دکتر محمد بازرگانی - دکتر محمد شوقی
- ویراستار: دکتر جلیل صفری
- حروفچینی و صفحه آرای: ناهید آقامیرزایی
- طراحی جلد: سید مسعود طحانی
- ناظرین فنی چاپ: سید محمدباقر موسوی - مسعود یآوری
- نوبت چاپ: اول (فروردین ماه ۱۳۹۷)
- شمارگان: ۲۰۰ نسخه
- قیمت: ۲۵۰٫۰۰۰ ریال
- نشانی: تهران، بزرگراه شهید بابایی، بعد از پل لشکرک، دانشگاه جامع امام حسین(ع)، معاونت پژوهش و فناوری،
مؤسسه چاپ و انتشارات، تلفن: ۷۳۸۲۸۲۶۰ همراه: ۰۹۱۲۴۸۷۰۰۱۷ دورنگار: ۷۳۸۲۸۲۷۴
- مرکز پخش: تهران، میدان فردوسی، فروشگاه و نمایشگاه مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه جامع امام حسین(ع)،
تلفن: ۸۸۸۳۹۲۹۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
پیشگفتار..... (سیزده)	
مقدمه..... (پانزده)	
۱.....	فصل اول. مبانی تفکر راهبردی
۳.....	ذهن
۴.....	زمینه ذهن
۶.....	محتوای ذهن
۸.....	ساختار ذهن
۹.....	ارتباط ضمیر ناخودآگاه و ضمیر خودآگاه
۱۰.....	مدل‌های ذهن
۱۱.....	راه‌یابی به دنیای نهفته ذهن
۱۱.....	تفکر
۱۲.....	ویژگی‌های تفکر
۱۳.....	روش‌های تقویت قدرت تفکر
۱۴.....	انواع تفکر
۱۵.....	تفکر انتقادی
۱۶.....	تفکر خلاق
۱۷.....	تفکر قیاسی
۱۷.....	تفکر استقرایی

۱۸	تفکر واگرا
۱۹	تفکر همگرا
۱۹	تفکر جانبی
۱۹	تفکر عمودی
۲۱	تفکر سیستمی
۲۱	تفکر اخلاقی
۲۲	ادراک
۲۳	فریند ادراک
۲۴	تغییر قالب ادراکی
۲۵	مفروضات ادراک
۲۵	شناخت ادراک
۲۷	فصل ۲: تفکر راهبردی - از منظر اسلام
۲۹	تفکر و تعقل در اسلام
۳۸	تفکر راهبردی در اسلام
۳۸	تفکر راهبردی اسلامی - ایرانی
۴۱	مدل تفکر استراتژیک: دیدگاه اسلامی و ایرانی
۴۲	تفکر راهبردی در اندیشه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)
۴۵	مؤلفه‌های تفکر کلان و راهبردی در اندیشه امام خامنه‌ای (مدظله العالی)
۴۹	فصل ۳: صورت‌بندی راهبرد
۵۱	پیشینه راهبرد
۵۲	سیر تکامل راهبرد به مثابه پارادایم
۵۳	برنامه‌ریزی مالی
۵۳	برنامه‌ریزی بلندمدت

۵۳	برنامه‌ریزی راهبردی
۵۴	مدیریت راهبردی
۵۵	تفکر راهبردی
۵۵	مفهوم راهبرد
۵۶	رویکرد تجویزی
۵۷	مکتب طراحی
۵۹	مکتب برنامه‌ریزی
۵۹	مکتب موقعیت‌یابی
۶۱	رویکرد توصیفی
۶۲	مکتب آفرینی
۶۳	مکتب ادراکی
۶۴	مکتب یادگیری
۶۷	مکتب قدرت‌برایی
۶۹	مکتب فرهنگی
۷۰	مکتب محیطی
۷۱	مکتب پیکربندی
۷۳	شکل‌گیری راهبرد در امتداد دو بعد
۷۴	شکل‌گیری راهبرد به‌صورت واحد یکپارچه
۷۷	فصل ۴: مفاهیم تفکر راهبردی
۷۹	پیشینه تفکر راهبردی
۸۰	رویکردها به تفکر راهبردی
۸۴	تعریف تفکر راهبردی
۸۷	رابطه تفکر راهبردی با برنامه‌ریزی و مدیریت راهبردی
۸۸	دیدگاه هراکلیتوس

- دیدگاه گلدمن ۹۱
- کارکردهای تفکر راهبردی ۹۵
- خلق و تحقق چشم‌انداز ۹۵
- خلق راهبرد اثربخش ۹۶
- خلق ارزش و مزیت‌آفرینی ۹۷
- تشخیص گلوگاه‌های اصلی، شایستگی‌های کلیدی و راهکارهای راهبردی ۹۸
- کشف به‌موقع فرصت‌ها ۹۹
- تضمیم‌گیری‌های راهبردی ۱۰۰
- پیچیدگی تقویت تفکر راهبردی ۱۰۲
- فصل ۵: انواع تفکر راهبردی ۱۰۵**
- مدل‌ها و الگوهای تفکر راهبردی ۱۰۷
- الگوها و مدل‌های فرد در تفکر راهبردی ۱۰۷
- الگوی تفکر راهبردی سن ای‌بی‌ای ۱۰۷
- الگوی اقدامات ذهنی تفکر راهبردی رالف استیسی ۱۰۸
- الگوی هشت ویژگی تفکر راهبردی بند فرید ۱۰۹
- الگوی تفکر راهبردی مینتزبرگ ۱۱۰
- الگوی تفکر راهبردی کیم برلی ۱۱۱
- الگوی تفکر پیوندی مکی‌لی و کیلروی ۱۱۲
- الگوی تفکر راهبردی لیدکا ۱۱۷
- الگوی نوآوری راهبرد گری هامل ۱۱۸
- الگوی گزینه‌های آینده پیترو ویلیامسون ۱۲۱
- الگوی هفت اصل تفکر راهبردی هانس باند هولد و ماتس لیند گرین ۱۲۴
- الگوی عوامل حیاتی کافمن ۱۳۰
- الگوی تفکر راهبردی مالان ۱۳۱

- الگوی پنج فرمان تفکر راهبردی غفاریان و کیانی ۱۳۳
- الگوی تفکر راهبردی سلطانی ۱۳۶
- الگوها و مدل‌های سازمانی تفکر راهبردی ۱۳۷
- الگوی گام‌های نه گانه تفکر راهبردی سایمون ووتون و تری هورن ۱۳۷
- الگوها و مدل‌های ترکیبی (ابعاد فردی و سازمانی) تفکر راهبردی ۱۴۰
- الگوی تفکر راهبردی موریزی ۱۴۰
- الگوی دو سطحی تفکر راهبردی انگرید بن ۱۴۱
- "الگوی تفکر راهبردی دانشکده صنعتی نیروهای مسلح آمریکا ۱۴۶
- "نوی تفکر راهبردی اوشاناسی ۱۴۸
- "الگوی تفکر راهبردی گلدمن ۱۵۱
- الگوی تفکر سطحی تفکر راهبردی انگرید بن ۱۵۸
- الگوی تفکر راهبردی مور ۱۶۶
- الگوی تفکر راهبردی مشبکی و خزایی ۱۶۷
- مدل تفکر راهبردی رحمان رشت کفج ۱۷۰
- الگوی تفکر راهبردی ناظمی و جعفری ۱۷۲
- الگوی تفکر راهبردی لشکر بلوکی ۱۷۶
- مدل توانمندسازی تفکر راهبردی یزدیان ۱۸۷
- جمع‌بندی الگوهای تفکر راهبردی ۱۸۹
- فصل ۶: توسعه تفکر راهبردی ۱۹۹**
- توسعه تفکر راهبردی نیاز امروز، ضرورت فردا ۲۰۱
- توسعه تفکر راهبردی ۲۰۵
- الگوی توسعه تفکر راهبردی مدیران سازمان‌ها ۲۰۹
- عناصر الگوی توسعه تفکر راهبردی مدیران سازمان‌ها ۲۱۵

۲۱۵	بعد محیطی
۲۱۶	بعد فردی
۲۱۶	مدیران مستعد
۲۱۷	توسعه فردی
۲۱۷	مدیران با تفکر راهبردی
۲۱۷	بعد سازمانی
۲۱۸	ارکان جهت‌ساز
۲۱۸	تحول سازمانی
۲۱۸	بازخورد
۲۱۹	تأمین رسته تفکر راهبردی با عناصر الگو
۲۱۹	رسته تفکر راهبردی و عوامل محیطی
۲۲۱	توسعه تفکر راهبردی و ویژگی‌های مدیران
۲۲۳	توسعه تفکر راهبردی و ارکان جهت‌ساز
۲۲۶	توسعه تفکر راهبردی و توسعه فردی
۲۳۱	توسعه تفکر راهبردی و دسوز سازمانی
۲۳۵	توسعه تفکر راهبردی و فرهنگ سازمانی
۲۳۹	توسعه تفکر راهبردی و رهبری تحول‌را
۲۴۳	توسعه تفکر راهبردی و ساختار سازمانی
۲۴۵	توسعه تفکر راهبردی و مدیریت عملکرد
۲۴۷	تمایز و تفاوت الگوی توسعه تفکر راهبردی مدیران سازمان‌ها با سایر الگوها
۲۴۹	فهرست منابع
۲۵۱	منابع فارسی
۲۵۶	منابع لاتین

پیشگفتار

بقا و بالندگی سازمان‌ها نیازمند مدیرانی اندیشمند است؛ که با بینشی یکپارچه به سازمان و محیط و با بهره‌گیری از فرصت‌ها و شایستگی‌ها، قواعد بازی را به سود خویش تغییر دهند و با کشف به‌موقع فرصت‌ها و خلق و تحقق چشم‌انداز و راهبردهای خلاق و قاعده‌شکن، موجبات موفقیت سازمان را فراهم آورند. توجه به ویژگی‌های محیطی در اعصار مختلف موجب تکامل روند پارادایم‌های برنامه‌ریزی در ابعاد گوناگون و توسعه مدیریت و تفکر راهبردی شده است. در شرایط امروز به جهت پیچیده شدن روابط محیطی، بروز تغییرات جهشی و غیرخطی، رویکردهای تجویزی، دیگر چندان اثربخش نیست و جای خود را به بهره‌گیری از رویکردهای توصیفی ازجمله تفکر راهبردی داده است.

برای توسعه تفکر راهبردی در محیط متلاطم و ناپایسته امروز و فردا، نمی‌توان تنها به سطح فردی توجه کرد، باید نگاه چند سطحی داشت. در این کتاب تلاش شده است تا مرز بین تفکر راهبردی با برنامه‌ریزی راهبردی و مدیریت راهبردی شفاف شود. ویژگی منحصر به فرد، این کتاب ارائه الگوی مدخل تفکر راهبردی مدیران سازمان‌ها با نگاه سه سطحی و رویکرد سیستمی است.

این کتاب برای مدیران و مشاوران مدیریت و دانش‌وادیان رشته نگارش یافته، هرچند برای سایرین نیز می‌تواند آموزنده باشد. از خوانندگان این کتاب خواهشمندیم با ایده‌ها و اندیشه‌های پربارتان در غنی‌سازی و رفع ایرادات ما را یاری فرمایید. در پایان از خانواده‌های عزیزمان که در تمامی مراحل کار حامی و پشتیبان ما بودند، تقدیر و تشکر می‌نماییم.

دکتر محمد بازرگانی و دکتر محمد شوقی^۱